

1. **K1: Nasjonalt utviklingsprosjekt i fylkeskommuner og kommuner**

At Nord- Trøndelag er et pilotfylke for universell utforming er et resultat av tiltak K1 i Regjeringens handlingsplan "Norge universelt utformet 2025". Universell utforming inngår i fylkenes ordinære ansvar og oppgaver, både gjennom egne oppgaver og ved veiledning overfor kommunene. Intensjonen med pilotfylker er å øke innsatsen på regionalt nivå utover det ordinære. Målet er å skape bedre og tettere samhandling mellom fylket, kommuner, nasjonale instanser, interesseorganisasjoner og private aktører. Pilotfylkene skal tilføre den nasjonale satsningen på universell utforming en merverdi.

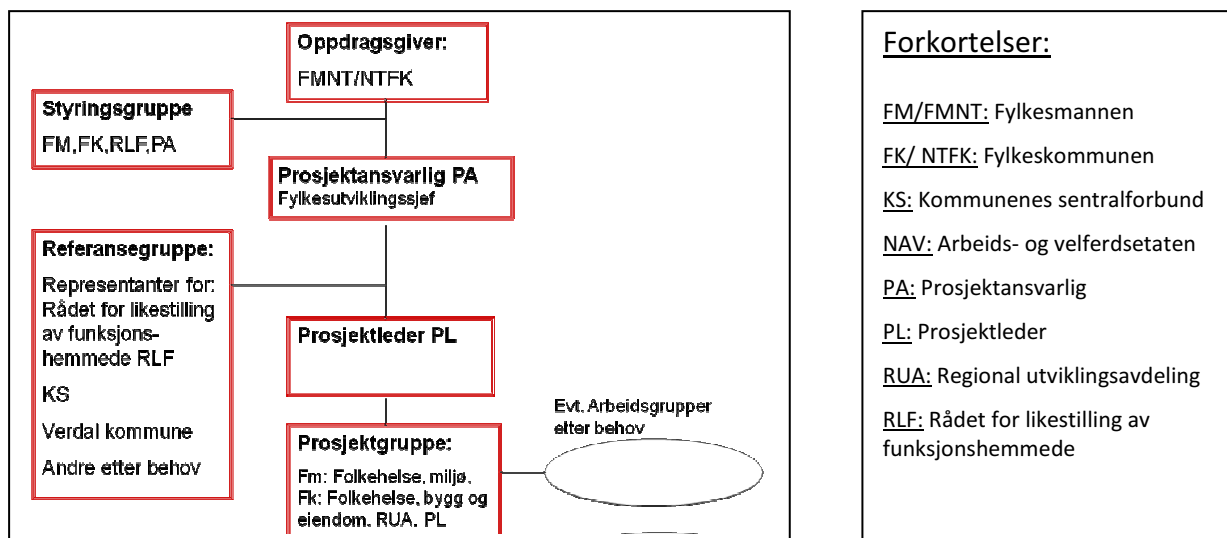
Nord- Trøndelag søkte Miljøverndepartementet om pilotfylkestatus i 2009, og satsningen avsluttes med rapport i juni 2013. Søknaden var et samarbeid mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen. Link til prosjektplanen fra 2009:

<http://www.ntfk.no/Arbeidsomrader/universell%20utforming/Sider/PilotfylketNord-Trøndelag.aspx>

2. **Organisering og forankring**

Det er ansatt en prosjektleder i 50 % stilling for de tre årene 2010-2012. Prosjektleder har kontor på Regional utviklingsavdeling på Fylkets hus.

Organiseringsmodell:

Organiseringsmodellen er en del av prosjektplanen, lagt fram for Fylkestinget i desember 2009.

Styringsgruppa hadde tre møter i 2010. Lederen for styringsgruppa er Fylkesråd for helse. Fra Fylkesmannen deltar kommunaldirektøren, fylkesutviklingssjefen deltar fra FK, RLF deltar med leder (politisk valgt) og brukerrepresentant. Prosjektleder er sekretær.

Referansegruppa er bredt sammensatt av brukere, KS, NAV, ressurskommunen Verdal osv. og har hatt to møter i 2010. Prosjektgruppa inviteres også til disse møtene.

Prosjektgruppa har 8 faste deltakere fra ulike avdelinger hos FM og FK, i tillegg til prosjektleder. Gruppa har hatt 7 møter i 2010.

Arbeidsgrupper har vært under planlegging i 2010.

Det utarbeides møtereferat fra alle møter.

3. Metode

Pilotprosjektet er organisert med utgangspunkt i sektoransvarsprinsippet, noe som gjenspeiles i organiseringsmodellen presentert på side 1. Prosjektleder har hovedansvar for framdrift i prosjektet, men er avhengig av initiativ og støtte og de ulike gruppene og deres medlemmer. Prosjektgruppa er særlig viktig for den "daglige driften" med sin sammensetning av medarbeidere fra FK og FM og jevnlig møter.

Prosjektleder rapporterer i tillegg ved AU- møter i RLF, og 2-3 ganger i året ved hovedmøter. Spesielt AU- møtene er nyttige for diskusjoner med brukerne om konkrete saker.

4. Oppnådde resultater

Nord- Trøndelag arbeider etter prosjektplanen fra 2009, den nasjonale prosjektbeskrivelsen fra MD datert 17. mars 2010 og Regjeringens handlingsplan. Punktene under refererer til den nasjonale prosjektbeskrivelsen, mens K1/K4 etc. refererer Regjeringens handlingsplan.

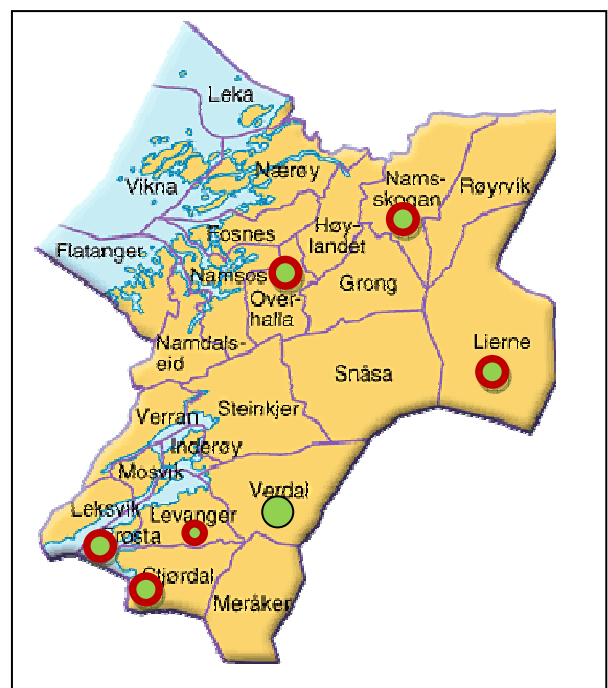
K1: Nasjonale utviklingsprosjekt

Pkt. 2.1. Etablere nye pilotkommuner i eget fylke.

Nord- Trøndelag har i 2010 fått 6 nye pilotkommuner, 5 i regi av fylket (Stjørdal, Frosta, Namsskogan, Overhalla og Lierne) og 1 (Levanger) i regi av ressurskommunen Verdal.

Med 24 kommuner totalt innebærer dette at fylket allerede har oppnådd K1- målet om at fylkene og 25 % av kommunene bør aktivt med det nasjonale utviklingsprosjektet innen 2015.

Kartet viser de nye pilotkommunene i Nord-Trøndelag, illustrert med en rød/grønn sirkel. Ressurskommunen Verdal er markert med grønn sirkel.

Pkt. 2.3. Bidra til samarbeid kommune/nasjonalt arbeid tilknyttet friluftsområder/luftkvalitet. Nord- Trøndelag var vertskapsfylke for MDs samling på Stiklestad med tema uu, friluftsliv og folkehelse. 5 nord- trønderske kommuner deltok. Det var presentasjoner ved bl.a. Standard Norge, Direktoratet for naturforvaltning og Statskog.

Pkt. 3.1. Tiltak K5, kompetanseprogram for politikere og ansatte i kommunene.

Ressurskommunen Verdal har utdannet 2 instruktører i 2010. Pilotfylket fungerer som ambassadør for K5, med særlig vekt på å oppfordre pilotkommunene til å følge kurset. Fylket planlegger også samarbeid med Verdal om temadager tilknyttet de ulike modulene i 2011.

Pkt. 4.1. Initiere/delta i delprosjekt med kommuner, nasjonale/regionale kompetansemiljøer

Etter forslag fra referansegruppa oppfordra piloten RLF til å opprette en pris for god universell utforming. Denne skal deles ut for første gang på KS sin høstkonferanse i 2011. Piloten er med i juryen.

I tilknytning til transportkonferansen i Stavanger i september 2010 deltok prosjektleder på en studietur i samarbeid med RLF, til Kristiansand. Her lagde Kristiansand kommune et godt program for oss. Fra RLF deltok leder, sekretær og en brukerrepresentant. I tillegg deltok en medarbeider fra fylkeskommunens samferdselsavdeling og lederen for komiteen for samferdsel, næring og miljø på Fylkestinget.

Studietur med RLF til Baneheia, Kristiansand.

Pkt. 5.2. Formidling på kurs og konferanser.

Prosjektleder og medarbeidere fra prosjektgruppa har informert om universell utforming og pilotfylkesatsningen i flere fora, i tillegg til de fleste avdelingene hos FM/FK, for eksempel Planforum, Regionmøte for RLF og bransjelunsj i regi av KS.

K4: Bidra til at regionale utviklingsmidler kan gå til investeringer og planlegging i tråd med uu
Våren 2010 ble universell utforming tatt inn som tildelingskriterium for RUP (regionalt utviklingsprogram i Nord- Trøndelag) 2010. For RUP 2011 er universell utforming løftet opp som et sentralt perspektiv.

5. Økonomi

I 2010 bidro Miljøverndepartementet med kr 250 000,-. Fylkesmannen og Fylkeskommunen bidro med kr 125 000,- hver. De tre partene skal bidra med lik sum også for 2011 og 2012.

Pilotprosjektet har hatt et forbruk på ca kr 400 000,- i 2010, hvorav ca 300 000,- har gått til lønnsutgifter etc. for prosjektleder og møtegodtgjørelse for ombud. Ca 100 000,- har gått til kjøp av varer og tjenester, herunder reiseutgifter, opplæring/kurs, skyss og kost ombud.

6. Gevinstrealisering

Arbeidet med pilotfylkeprosjektet er sektorovergripende med stort fokus på prosesser. Som pilotfylke vil nok Nord- Trøndelag utvilsomt få raskere resultater og komme lenger innen arbeidet med universell utforming enn om fylket *ikke* hadde vært pilot, men det er vanskelig å måle konkret nytteverdi av arbeid knyttet til regionale planer, kompetansebygging og prosess.

7. Endringer og tillegg

Arbeidet i 2010 har i stor grad vært i tråd med prosjektplanen fra 2009, men med noe ulikt fokus på de enkelte områdene.

MDs "ekstraordinært tilskudd til kommunerettet satsning" kom som en ny oppgave, Nord- Trøndelag hadde i utgangspunktet ikke noen målsetting om å oppnevne pilotkommuner. Etter MDs notat av 18. juni 2010 sendte vi brev til alle kommuner i fylket med informasjon om pilotfylkeprosjektet. Her etterspurte vi kontaktperson, om kommunen var interessert i midler til, og om det forelå planer for, kompetanseheving, samt om det var aktuelt å bli pilotkommune.

11 av kommunene svarte. Disse ble invitert til å delta på MDs samling på Stiklestad med tema uu, folkehelse og friluftsliv. 5 ble spurt om å være pilot, jf pkt 4) Oppnådde resultater.

Faksimile fra Namdalsavisa 26. oktober 2011.

8. Prosjektfaglig evaluering

Prosjektet er godt organisert og de ulike gruppene fungerer tilfredsstillende. Med relativt mange grupper er det en projektfaglig utfordring å skape grunnlag for konstruktive møter, slik at både pilotprosjektet og ikke minst de ulike deltakerne har nytte av møtene. I 2011 vil vi kombinere en del av møtene, spesielt i referansegruppa, med befaringer.

Vi har ellers gode erfaringer med å kombinere ulike aktiviteter og grupper, eksempelvis ble det første møtet med pilotkommunene lagt i forbindelse med MDs nasjonale fagsamling på Stiklestad, og prosjektgruppa inviteres med på møter i referansegruppa.

2010 har vært et oppstartsår, hvor mye av framdriften henger på prosjektleder. For å kunne lykkes både med å skape best mulig resultater, og ikke minst for å få temaet best mulig forankret og implementert i FK og FM må arbeidsgrupper stå sentralt i 2011.

9. Dokumentasjon

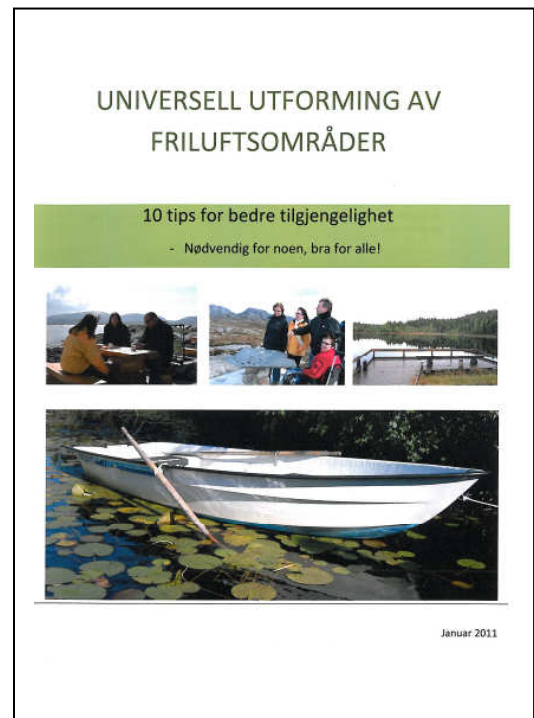
I november var Nord- Trøndelag vertskapsfylke for Miljøverndepartementets fagsamling om universell utforming, folkehelse og friluftsliv.

Bildet er tatt på befaring i Verdal sentrum. Verdal er ressurskommune og har gjort en rekke tiltak for å gjøre byen mer universelt utformet.

Ett av satsningsområdene til Nord- Trøndelag er friluftsliv. De 5 pilotkommunene som mottar kommunerettede midler fra MD vil i tillegg motta kroner 30 000,- fra pilotfylkeprosjektet (totalt kr 150 000,-), øremerket friluftslivsmål. Kommunene oppfordres til å ruste opp eksisterende områder som ved enkle utbedringer kan bli mer tilgjengelige for alle innbyggerne i kommunen. Dette støtter opp under punkt 3.2.1 i Regjeringens handlingsplan, om at alle kommuner bør ha friluftsområder for allmenn bruk som er universelt utformet.

I denne forbindelse legger vi spesielt vekt på brukermedvirkning og kompetanseoverføring, og vi utarbeidet en veileder for utforming av friluftsområder.

Fylkeskommunen deler årlig ut både fylkeskommunale og statlige midler til friluftslivsmål. Fra 2011 vil søknader som vektlegger universell utforming bli prioritert. For å gjøre temaet mer "håndfast" vil friluftslivskonsulentene derfor sende denne veilederen sammen med søknadssvarene.